

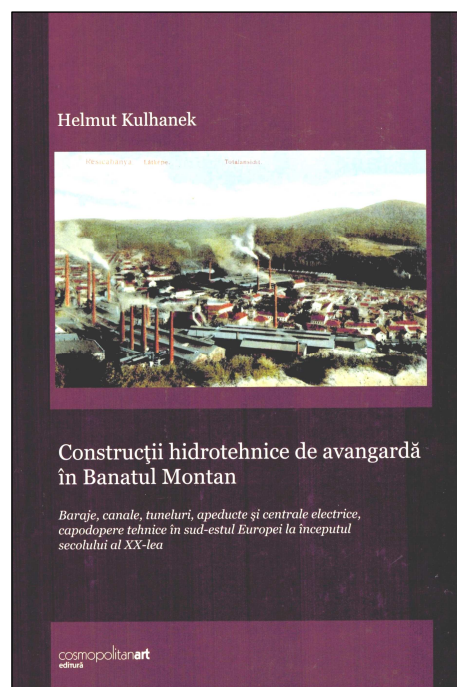
Helmuth Kulhanek, *Construcții hidrotehnice de avangardă în Banatul Montan – Baraje, canale, tuneluri, apeducte și centrale electrice, capodopere tehnice în sud-estul Europei la începutul secolului al XX-lea* [*Das Wasserkraftwerke im Banater Bergland. Talsperren, Kanäle, Tunnels, Aquädukte und Kraftwerke, eine technische Meisterleistung in Südosteuropa am Anfang des 20. Jahrhunderts*], Timișoara, Ed. Cosmopolitan Art, 2011, 128 p. (ISBN 978-973-8903-92-0)

RONALD HOCHHAUSER
Muzeul Țării Crișurilor Oradea
hochhauser.ronald@gmail.com

Cartea redactată în limbile română și germană, în două variante distincte, dar cu același conținut, poartă semnătura profesorului de matematică, fizică și de tehnica optimizării proceselor industriale, Helmuth Kulhanek, reșitean la origine, stabilit de mai mult timp în Germania. Deși a fost lansată în urmă cu patru ani, considerăm lucrarea ca fiind remarcabilă pentru istoria științei și tehnicii de pe teritoriul României, în contextul în care patrimoniul industrial, de cele mai multe ori, cade victima „politicii de buldozer” în loc să fie prezervat pentru posteritate, eventual adaptat prin reconversie exigențelor contemporane. Ca atare, am decis să o prezentăm!

Citind această lucrare de istorie a culturii și economiei regionale ne dăm seama încă de la început că autorul este un bun cunoscător al domeniului, în mod deosebit a aspectelor legate de acest sector de pe teritoriul cuprins între Reșița și Semenic. Convins de faptul că în decursul timpului literatura de specialitate a oferit descrieri mai mult sau mai puțin detaliate ale construcțiilor hidrotehnice din Banatul montan, Helmuth Kulhanek este de părere că „nu chiar totul a fost tratat” și că „o analiză comparativă scoate la iveală o mulțime de diferențe, nepotriviri, inexactități și chiar afirmații contradictorii sau false”, care pot fi sau nu clarificate, deoarece „este extrem de dificilă depistarea de material documentar autentic, inedit și neintegrat încă în circuitul informațional”. În această ordine de idei considerăm că este interesant de amintit și o altă constatare, de la care scriitorul face excepție: „este logic și de necontestat ca autorii mai recentși să utilizeze stocul de informații al predecesorilor”. Ca surse documentare s-au folosit, în primul rând, cărțile poștale ilustrate din colecția proprie și mărturiile orale ale unor contemporani, foști locuitori din Reșița, Secu și Văliug.

Prefațată de dr. Walther Konschitzky, autor al unui număr însemnat de expoziții fotografice cu tema patrimoniului cultural din teritoriile Banatului cu interferențe multi-etnice, lucrarea este aranjată, în următoarele capitole: *Introducere* (p. 11-13); *Incursiuni*

în istoria industrială a Reșiței și a împrejurimilor (p. 14-18); Bârzava ca mijloc de transport și sursă de energie (p. 19-33); Ideea și conceptul sistemului canalelor de transport și al centralelor electrice (p. 34-46); Sistemul de canale, baraje și centrale electrice (p. 47-88); Barajul Breazova (p. 89-102); Priorități, surse de informare, confuzii și erori frecvente (p. 103-112); Apeductul Secul, Portul Secul, Podul Secul și inexistentul „Viaduct Secul” - pentru mulți un cvartet enigmatic (p. 113-118); Declin și lipsa de perspective (p. 119). Structura cuprinsului mai include un Cuvânt de încheiere (p. 120-122) în care autorul dezvăluie antecedentele apariției volumului – la o solicitare venită din partea Editurii Banat Verlag Erding – și enumeră o serie de întrebări rămase deocamdată fără răspuns, precum și mulțumește colaboratorilor săi pentru întregul sprijin acordat îndeplinirii scopului propus. În Anexă (p. 123-128), cu toate că nu i-a fost ușor și „chiar dacă nu va fi pe placul tuturor”, Helmuth Kulhanek și-a propus să trateze subiectul mutilării denumirii tradiționale a localității Sekul (azi, Secu), care, în opinia sa, e legată intrinsec de sistemul hidrotehnic bănățean. Prima copertă conține o reproducere după o carte poștală ilustrată din 1915, cu vederea generală a orașului Reșița văzută de pe Dealul Crucii, în cazul de față un peisaj industrial. Coperta a patra beneficiază de o scurtă biografie a autorului, de o trecere în revistă a contribuțiilor sale tematice din domeniul istoriei și de o fotografie autoportret.

Depart de a fi doar un simplu inventar statistic referitor la sistemul hidroenergetic bănățean, constatăm că scrierea tratează subiectul spre dezbatere, uneori, într-o manieră beletristică, cu vocație didactică și că îmbină elemente din domeniul etnologiei și memorialisticii. Deopotrivă, sunt explicate, analizate și apreciate stadiile evolutive ale sistemului din perioadele sale de intensă activitate, dar și cele de declin și lipsă de perspectivă.

Autorul a inserat în text reproduceri ale unor cărți poștale ilustrate din epocă, ale unor schițe de construcții hidrotehnice, ale unor fotografii mai vechi și recent realizate, iar la sfârșitul volumului a plasat o fotografie cu tabloul absolvenților din 1970, prevăzut cu vechea denumire a localității Secu, toate însoțite de explicații. Chiar dacă lucrarea nu dispune de aparat critic, remarcăm calitatea analizei; a mărturiilor de istorie prin comunicare directă, a amintirilor, deoarece acestea redau atât realități spuse altfel ori nespuse până în acel moment, cât și ambianța din unitățile industriale și din apropierea acestora, care toate merită și trebuie păstrate și ele în memoria colectivă. Salutăm redactarea bilingvă a cărții, în vederea accesului la aceasta a unui public cât mai larg!

Suntem de părere că pasionatul cercetător din orașul german Mechernich reușește, prin această carte, să sublinieze importanța de nivel european a sistemului hidroenergetic bănățean și să confere semenilor săi un îndemn privind prezervarea și transmiterea pentru posteritate a valorilor tehnice din țara noastră. Cartea redactată în limbile română și germană, în două variante distincte, dar cu același conținut, poartă semnătura profesorului de matematică, fizică și de tehnica optimizării proceselor industriale, Helmuth Kulhanek, reșițean la origine, stabilit de mai mult timp în Germania. Deși a fost lansată în urmă cu patru ani, considerăm lucrarea ca fiind remarcabilă pentru istoria științei și tehnicii de pe teritoriul României, în contextul în care patrimoniul industrial, de cele mai multe ori, cade victima „politicii de buldozer” în loc să fie prezervat pentru posteritate, eventual adaptat prin reconversie exigențelor contemporane. Ca atare, am decis să o prezentăm!